


Onderwerp Beantwoording vragen ex art. 36 RvO van het CDA over zorgelijke
financiële situatie gemeente Groningen
ter informatie
Steller Mark Koes

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 06-15035681 Bijlage(n) 1 Ons kenmerk 42574-2023
Datum 15-02-2023 Uw brief van Uw kenmerk 

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij sturen wij u onze antwoorden op de door de heer J. de Haan van het CDA gestelde vragen ex artikel 36 RvO over de zorgelijke financiële situatie van de gemeente Groningen. Aanleiding voor de vragen van de heer De Haan is de benchmark van BDO accountants en adviseurs, die net is uitgekomen. We gaan eerst in op de uitkomst van de BDO-benchmark en hoe wij daar tegenaan kijken. Vervolgens gaan we in op de gestelde vragen. De brief met vragen van de heer De Haan zit als bijlage bij deze brief.

Inleiding

Onlangs is de BDO-benchmark Nederlandse gemeenten 2023 uitgekomen. De benchmark van BDO beoordeelt gemeenten op basis van de vijf verplichte financiële kengetallen die gemeenten opnemen in de paragraaf weerstandsvermogen in de begroting en rekening. De benchmark zegt niks over de inhoudelijke keuzes die gemeenten maken.

In de benchmark staat Groningen in de categorie grote gemeenten onderaan de ranglijst. Ten opzichte van andere gemeenten scoort Groningen, net als voorgaande jaren, vooral laag op solvabiliteit en netto schuldquote. In de begroting van de afgelopen jaren hebben we dan ook al geconcludeerd dat we met beide ratio's in de meest risicovolle categorie vallen.

Het eigen vermogen van de gemeente Groningen is relatief laag en we hebben relatief veel vreemd vermogen (leningen). Dit is onder andere een gevolg van onze keuzes om te investeren in maatschappelijke voorzieningen op het gebied van sport, cultuur, onderwijs en welzijn en de aanpak van maatschappelijke opgaven, zoals de energietransitie, de aanpak van armoede en schulden, en investeringen in leefbaarheid

Volgvel 1

en veiligheid. Ook hebben we gekozen om de grote tekorten in de zorg en bij de verstrekking van uitkeringen aan te vullen.

Daarnaast heeft Groningen een relatief grote grondpositie ten opzichte van de andere gemeenten. Dit is onder andere nodig om het woningtekort in de gemeente aan te pakken, maar hiervoor is wel veel vreemd vermogen nodig.

Bij de beoordeling van onze financiële positie kijken we niet alleen naar de financiële kengetallen. We beoordelen ook of de risico's in evenwicht zijn met het beschikbare weerstandsvermogen en of de meerjarenbegroting structureel sluitend is. Op basis van een totale beoordeling van onze financiële positie maken we jaarlijks bij de begroting een afweging over de inzet van middelen voor maatschappelijke voorzieningen en opgaven, die verantwoord en passend zijn bij onze financiële positie.

Op dit moment heeft Groningen een sluitende meerjarenbegroting 2023-2026 en is het weerstandsvermogen op orde. Gelet op de extra onzekerheden over de rijksfinanciering en het effect van prijs-, loon- en rentestijgingen hebben we de komende jaren aanvullend rekening gehouden met een behoedzaamheidsbuffer. Daarmee is op dit moment zeker geen sprake van wankele gemeentefinanciën.

Voor de langere termijn vraagt onze financiële positie aandacht om opgaven en middelen in balans te houden. Onze lasten zullen toenemen als gevolg van prijs-, loon- en rentestijgingen, onder andere als gevolg van de oorlog in Oekraïne. Daarnaast liggen er diverse grote maatschappelijke (investerings-)opgaven te wachten op uitvoering.

We zijn daarom gestart met een inventarisatie van onze grote investeringsopgaven voor de langere termijn en het effect hiervan op onze financiële positie, om zo op een verantwoorde manier te kunnen blijven investeren in de gemeente. Daarbij vinden we het belangrijk uw raad goed in positie te brengen, zodat uw raad zijn eigen afwegingen kan maken en de ruimte heeft om eigen keuzes te maken.

We kunnen echter alleen invulling geven aan de grote maatschappelijke (investerings-)opgaven als we hiervoor voldoende middelen van het rijk ontvangen. De langdurige discussie met het rijk over een toekomstbestendige financiering (het zogeheten "financiële ravijn") vinden wij zorgelijk. Een goede oplossing is noodzakelijk om ook in de toekomst te kunnen blijven investeren. Onze inzet is daar ook op gericht.

- 1. In hoeverre rekent dit college zichzelf en vorige coalities het gegeven aan dat we, als gemeente met de op één na hoogste lastendruk per inwoner, alsnog de meest wankele gemeentefinanciën hebben van de 32 grote Nederlandse gemeenten?*
Uw conclusie dat Groningen de meest wankele gemeentefinanciën heeft delen we niet. Wij en ook voorgaande colleges hebben een afweging gemaakt welke investeringen in gemeentelijke voorzieningen mogelijk waren binnen onze financiële mogelijkheden. Wij zijn van mening dat we verantwoorde keuzes hebben gemaakt ten behoeve van onze inwoners.
- 2. Baart de benchmark over 2021 het college zorgen en hoe kan het dat de gemeente Groningen net als in 2020 als enige van de 32 grote Nederlandse gemeenten een onvoldoende krijgt op de staat van de gemeentefinanciën?*

Nee, zoals we in de inleiding al hebben aangegeven, hebben we een sluitende meerjarenbegroting en is het weerstandsvermogen op orde. Het lage cijfer in de benchmark komt vooral doordat we een relatief laag eigen vermogen en relatief veel leningen hebben. Dit is een gevolg van onze keuzes om te investeren in maatschappelijke voorzieningen. Voor de langere termijn vraagt onze financiële positie aandacht om opgaven en middelen in balans te houden. Zie de inleiding voor een nadere toelichting.

3. *In hoeverre is dit college van mening dat het geclaimde en als zodanig gehanteerde weerbaarheidsvermogen indien nodig daadwerkelijk binnen een kort tijdsbestek kan worden aangewend?*

In de kadernota weerstandsvermogen hebben wij opgenomen wanneer we een post tot het beschikbaar weerstandsvermogen kunnen rekenen. Inzet van beschikbaar weerstandsvermogen mag bijvoorbeeld niet leiden tot een tekort in de begroting. En de middelen moeten binnen een jaar te gelde kunnen worden gemaakt. De in het beschikbaar weerstandsvermogen meegenomen onderdelen voldoen aan deze criteria.

4. *Hoe kan het dat deze coalitie halverwege januari al meerdere keren naar de raad is gekomen met het verzoek om bovenop de begroting 2023 financiering beschikbaar te stellen en in hoeverre kan de raad verwachten dat het college de komende maanden om additionele financiering zal blijven verzoeken?*

Bij de begroting maken we jaarlijks een integrale afweging over de inzet van middelen. Opgaven en knelpunten betrekken we zoveel mogelijk bij de besluitvorming over de begroting. Indien zich na afronding van de begroting iets voordoet wat niet kan wachten tot de eerstvolgende begroting, leggen we een afzonderlijk voorstel voor aan uw raad. Daarbij kijken we altijd of het mogelijk is de kosten binnen de begroting op te vangen.

Dit jaar hebben we te maken met extreme prijsstijgingen, waardoor we mogelijk vaker te maken krijgen met effecten die we niet binnen de begroting kunnen opvangen. Deze effecten betrekken we zoveel mogelijk bij de begroting 2024.

5. *In hoeverre deelt dit college met het CDA de zorg over de financieringstruc om extra investeringen op papier te dekken uit toekomstige opbrengsten?*

Bij investeringen kijken we altijd naar (externe) financieringsmogelijkheden. Dit kunnen subsidies zijn, maar ook hogere opbrengsten. Wanneer we een realistische inschatting kunnen maken van dergelijke opbrengsten, kunnen we deze meenemen als dekking voor investeringen. Dit is geen financieringstruc, maar noodzakelijk om te kunnen blijven investeren in maatschappelijke voorzieningen. Een grondexploitatie is een goed voorbeeld van hoe dit werkt. Investeringen in de grondexploitatie worden voor een belangrijk deel gedekt uit grondopbrengsten. Zonder deze gedegen werkwijze, kunnen we in onze gemeente niet investeren.

6. *In hoeverre deelt dit college met het CDA de conclusie dat investeringen in werkelijkheid niet uit toekomstige opbrengsten gedekt kunnen worden en dat het een onwenselijke tendens is om die papieren exercitie herhaaldelijk op te voeren?*

Deze conclusie delen wij niet. Zoals we hiervoor al hebben geantwoord, kunnen we toekomstige opbrengsten meenemen als dekking voor investeringen, als we een realistische inschatting kunnen maken van dergelijke opbrengsten. Daarmee verlagen we de benodigde inzet van publieke middelen.

7. *Deelt het college met het CDA het belang van gezonde gemeentefinanciën?*
Zoals we hebben opgenomen in het coalitieakkoord vinden we het belangrijk dat de gemeentefinanciën toekomstbestendig zijn. Dit betekent een gezonde financiële positie en een meerjarenbegroting waarbij de inkomsten in evenwicht zijn met de uitgaven. Het betekent ook dat we voldoende zicht hebben op onze risico's en over buffers beschikken om deze risico's op te kunnen vangen.
8. *Is dit college in tegenstelling tot onze fractie, haar eigen kengetallen en de bdo benchmark van mening dat de Groninger gemeentefinanciën gezond zijn?*
Ja, zie inleiding voor een nadere toelichting.
9. *Welke mogelijkheden ziet het college om het lokale belastinggebied op termijn te vergroten? En in hoeverre meent het college dat dit mogelijk kan zijn zonder de gestapelde belastingdruk op Groningers te verhogen?*
Momenteel worden de mogelijkheden voor verruiming van het lokale belastinggebied verkend door het Rijk in samenwerking met VNG en IPO. Bij een verruiming van het lokale belastinggebied zal een lokale lastenverzwaring gecompenseerd moeten worden met een evenredige verlaging van de rijksbelastingen, zodat de totale belastingdruk voor inwoners niet toeneemt. De minister van Binnenlandse Zaken verwacht voor de meicirculaire 2023 op hoofdlijnen duidelijkheid te kunnen geven over een eventuele verruiming van het lokale belastinggebied en het effect daarvan op de omvang van het gemeentefonds.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.